

Matt. 25.
35. a
b
tudine, ubi iustitia, & pax, & gaudium est, sicut ad sinistram hœdi constituuntur, id est, in miseria, propter a iniquitates, labores, atque cruciatus. Sedere ergo quod dicitur Deus, non membrorum positionem, sed judiciariam significat potestatem, qua illa majestas numquam caret, semper digna dignis tribuendo; quamvis in extremo iudicio multò manifestius inter homines unigeniti Filii Dei iudicis vivorum atque mortuorum claritas indubitata b futura sit.

ACT. I. 11.
c
CAP. VIII.
Adventus
ad iudici-
um.
15. CREDIMUS etiam INDE VENTURUM convenientissimo tempore, & JUDICATURUM VIVOS ET MORTUOS. Si ve istis nominibus iusti & peccatores significentur; sive quos tunc ante mortem c in terris inventurus est, appellati sint vivi, mortui vero qui in ejus adventu resurrecturi sunt: hæc dispensatio temporalis, non tantum est, sicut illa generatio secundum Deum; sed etiam fuit, & erit. Nam fuit Dominus noster in terris, & nunc est in cælo, & erit in claritate iudex vivorum atque mortuorum. Ita enim veniet, sicut ascendit, secundum auctoritatem quæ in Actibus Apostolorum continetur. Ex hac itaque temporali dispensatione loquitur in Apocalypsi, ubi scriptum est: *Hæc dicit qui est, & qui fuit, & qui venturus est.*

APOC. I. 8.
d
CAPUT IX.
De fide in
Spiritus
sanctum.
16. DIGESTA itaque d fideique commendata, & divina generatione Domini nostri, & humana dispensatione, adjungitur confessioni nostræ,

- a Tres MSS. propter iniquitatis labores.
b Ita in MSS. At in excusis, *fulsura sit.*
c Hic editi addunt, *nostram*: *reitentibus* MSS.
d Sic in MSS. At apud Lov. *fide* atque *commendata* divina.

træ, ad perficiendam fidem quæ nobis de Deo est, SPIRITUS SANCTUS, a non minore natura quam Pater & Filius, sed, ut ita dicam, consubstantialis & coæternus: quia ista Trinitas unus est Deus: non ut idem sit Pater qui & Filius & Spiritus Sanctus; sed ut Pater sit Pater, & Filius sit Filius, & Spiritus Sanctus sit Spiritus Sanctus, & hæc Trinitas unus Deus, sicut scriptum est: *Audi Israël, Dominus Deus tuus, Deus unus est.* Tamen si interrogemur de singulis, & dicatur nobis, Deus est Pater? respondebimus, Deus. Si quæretur utrum Deus sit Filius; hoc respondebimus. Nec si fuerit de Spiritu sancto talis interrogatio, aliud eum esse debemus respondere quam Deum: vehementer caventes sic accipere, quomodo de hominibus dictum est: *Dii estis.* Non enim sunt naturaliter dii, quicumque sunt facti atque conditi ex Patre per Filium dono Spiritus Sancti: Ipsa enim significatur Trinitas, cum Apostolus dicit: *Quoniam ex ipso, & in ipso, & per ipsum sunt omnia.* Quamquam ergo de singulis interrogati, respondeamus Deum esse de quo quæritur, sive Patrem, sive Filium, sive Spiritum Sanctum; non tamen tres deos à nobis coliquisquam existimaverit.

17. Nec mirum quod hæc de ineffabili natura dicuntur, cum in illis etiam rebus, quas corporeis oculis cernimus, & corporeo sensu dijudicamus, tale aliquid accidat. Nam cum de fonte interrogati, non possimus dicere, quod ipse sit fluvius; nec de fluvio interrogati, possumus eum fontem vocare; & rursum portionem quæ de fonte vel fluvio est, nec fluvium
b. *Et. non de minore.* Fortè legendum, *non minor.*

a
Trinitatis
mysterium.

Deut. 6.4.

Psal. 81.6.

Rom. 11.
26.

Similitudinibus explicatur.

vium possimus appellare, nec fontem: tamen in hac trinitate aquam nominamus, & cum de singulis quæritur, singillatim aquam respondemus. Nam si quæro utrùm aqua in fonte sit, respondetur aqua; & si quæramus utrùm aqua sit in fluvio, nihil aliud respondetur; & in illa potionem non poterit esse alia responsio: nec tamen eas tres aquas, sed unam dicimus. Sanè cavendum est, ne quisquam ineffabilem illius majestatis substantiam sicut fontem istum visibilem atque corporeum, vel fluvium, vel potionem cogitet. In his enim aqua illa, quæ nunc in fonte est, exit in fluvium, nec in se manet; & cum de fluvio vel de fonte in potionem transit, non ibi permanet, unde sumitur. Itaque fieri potest ut eadem aqua nunc ad fontis appellationem pertineat, nunc ad fluvii, nunc ad potionis: cum in illa Trinitate dixerimus, non posse fieri ut Pater aliquando sit Filius, aliquando Spiritus sanctus. Sicut in arbore non est radix nisi radix, nec robur est aliud quam robur, nec ramos nisi ramos possumus dicere: non enim quod dicitur radix, id potest dici robur & rami; nec lignum quod pertinet ad radicem, potest aliquo transitu nunc in radice esse, nunc in robore, nunc in ramis, sed tantummodo in radice: cum illa regula nominis maneat, ut radix lignum sit, & robur lignum, & rami lignum; nec tamen tria ligna dicantur, sed unum. Aut si hæc habent aliquam dissimilitudinem, ut possint non absurdè tria ligna dici, propter firmitatis diversitatem; illud certè omnes concedunt, si ex uno fonte tria pocula impleantur, posse dici tria pocula, tres autem aquas non posse dici, sed omninò unam aquam; quamquam de singulis pocu-

culis interrogatus, in quolibet horum aquam esse respondeas: quamvis nullus hinc transitus fiat, sicut de fonte in fluvium dicebamus. Sed hæc non propter illius divinæ naturæ similitudinem, sed propter visibilibus etiam unitatem, corporalia exempla data sunt, ut intelligeretur fieri posse, ut aliqua tria non tantum singillatim, sed etiam simul unum singulare nomen obtineant; nec quisquam miretur & absurdum putet, quòd Deum dicimus Patrem, Deum Filium, Deum Spiritum sanctum, nec tamen tres Deos in ista Trinitate, sed unum Deum, ^a unamque substantiam.

18. Et de Patre quidem ac Filio multis libris disseruerunt docti & ^b spiritales viri, quibus quantum homines hominibus poterant, & quemadmodum non unus esset Pater & Filius, sed unum essent; & quid propriè Pater esset, & quid Filius insinuare conati sunt: quòd ille genitor, hic genitus; ille non de Filio, hic de Patre; hujus ille principium, unde & caput Christi dicitur, quamvis & Christus principium, sed non Patris; hic verò illius imago, quamvis nulla ex parte dissimilis, & omninò indifferenter æqualis. Tractantur hæc latius ab eis, qui non tam breviter quam nos, totius christianæ fidei professionem volunt explicare. Itaque in quantum Filius est, de Patre accepit ut sit, cum ille de Filio id non acceperit: & in quantum hominem, mutabilem scilicet creaturam in melius commutandam, ineffabili misericordia, temporali dispensatione suscepit, multa de illo in Scripturis inveniuntur ita dicta, ut im-

Tom. I.

^a MSS. sed unum colamus, unamque substantiam.

^b In vulgatis, religiosi. Cujus loco in MSS. spiritales.

^a
^b
1. Cor. II. 3.
Joan. 8. 25.
25.
Coloss. I.

Professio
christianæ
fidei.

pias hæreticorum mentes, prius volentes docere quam nosse, in errorem miserint, ut putarent eum non æqualem Patri, nec ejusdem esse substantiæ. Qualia sunt illa: *Quoniam Pater major me est; & Caput mulieris vir, caput viri Christus, caput autem Christi Deus; & Tunc ipse subjectus erit ei, qui illi subjecit omnia; & Vado ad Patrem meum & Patrem vestrum, Deum meum & Deum vestrum; & nonnulla hujusmodi. Quæ omnia posita sunt, non ut naturæ atque substantiæ inæqualitatem significant, ne falsa sint illa: Ego & Pater unum sumus; & Qui me vidit, vidit & Patrem meum; & Deus erat Verbum; non enim factus est, cum omnia per ipsum facta sint: & Non rapinam arbitratus est esse æqualis Deo; & cetera talia: sed illa posita sunt, partim propter administrationem suscepti hominis, qua dicitur: Semetipsum exinanivit (non quia mutata est illa Sapiencia, cum sit omnino incommutabilis; sed quia tam humiliter hominibus innotescere voluit) partim ergo propter hanc administrationem illa ita scripta sunt, de quibus hæretici calumniantur; partim propter hoc, quia Filius Patri debet quod est, hoc etiam debens utique Patri quod eidem Patri æqualis aut par est; Pater autem nulli debet quid est.*

19. De Spiritu sancto autem nondum tam copiosè ac diligenter disputatum est à doctis, & magnis divinarum Scripturarum tractatoribus, ut intelligi facile possit & ejus proprium, quo proprio fit, ut eum neque Filium neque Patrem dicere possimus, sed tantum Spiritum sanctum; nisi quod eum Donum Dei esse prædicant, ut Deum credamus non se ip-

Johan. 14.
28.
1. Cor. 11. 3.
1. Cor. 15.
28.
Johan. 20.
17.

Johan. 10.
30.
Johan. 14. 9.
Philip. 2. 6.

ipso inferius Donum dare. Servant tamen ut non genitum Spiritum sanctum, tamquam Filium de Patre, prædicent; unicus enim est Christus; neque de Filio tamquam nepotem summi Patris: nec tamen id quod est, nulli debere, sed Patri, ex quo omnia; ne duo constituamus principia sine principio: quod falsissimum est & absurdissimum, & non catholice fidei, sed quorundam * hæreticorum errori proprium. Ausi sunt tamen quidam ipsam communionem Patris & Filii, atque (ut ita dicam) deitatem, quam Græci *θεότητα* appellant, Spiritum sanctum credere: ut, quoniam Pater Deus & Filius Deus, ipsa deitas, qua sibi copulantur, & ille gignendo filium, & ille Patri cohærendo, ei à quo est genitus æquetur. Hanc ergo deitatem, quam etiam dilectionem in se invicem amborum, caritatemque volunt intelligi, Spiritum sanctum appellatum dicunt, multisque Scripturarum documentis adsunt huic opinioni suæ; sive illo quod dictum est: *Quoniam caritas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum qui datus est nobis; sive aliis multis talibus testimoniis; & eo ipso quod per Spiritum sanctum reconciliamur Deo; unde etiam cum Donum Dei dicitur, satis significari volunt, caritatem Dei esse Spiritum Sanctum. NON enim RECONCILIAMUR ILLI, NISI PER DILECTIONEM, qua etiam filii ^a appellamur: non jam sub timore tamquam servi, quia consummata dilectio foras mittit timorem; & spiritum libertatis accepimus, in quo clamamus, Abba Pater. Et quia reconciliati & in amicitiam revocati*

* Manichæorum. De Spiritu Sancto opinio quorundam, quod sit ipsa Deitas Patris & Filii.

Rom. 5. 5.

1. Johan. 3. 1.

^a
1. Johan. 4. 18.

Rom. 8. 15.
Rom. 5. 10.

[a] [In vulgatis additur, Dei: quod abest à MSS.

per caritatem, poterimus omnia Dei secreta cognoscere, propterea de Spiritu sancto dicitur: *Ipse vos inducet in omnem veritatem*. Propterea & confidentia prædicandæ veritatis, qua impleti sunt in adventu ejus Apostoli, rectè caritati tribuitur: quia & diffidentia timori datur, quem consummatio caritatis excludit. Ideo etiam Donum Dei dicitur, quia eo quod quisque novit non fruitur, nisi & id diligit. Frui autem sapientia Dei, nihil est aliud quàm ei dilectione cohærere: neque quisquam in eo quod percipit permanet nisi dilectione: & ideo Spiritus sanctus dicitur, quoniam ad permanendum sanciantur quæcumque ^a sanciantur; nec dubium est à sanciendo sanctitatem vocari. Maximè autem illo testimonio utuntur assertores hujus sententiæ, quod scriptum est: *Quod natum est de carne, caro est; & quod natum est de Spiritu, spiritus est: quoniam Deus Spiritus est*. ^b Hic enim regenerationem nostram dicit, quæ non secundùm Adam de carne est, sed secundùm Christum de Spiritu sancto. Quapropter si Spiritus sancti hoc loco facta est commemoratio, cùm dictum est: *Quoniam Deus Spiritus est*; animadvertendum dicunt, non dictum esse, *Quoniam Spiritus ^c Deus est; sed, Quoniam Deus Spiritus est*; ut ipsa deitas Patris & Filii hoc loco dicta sit Deus, quod est Spiritus sanctus. Huc accedit aliud testimonium, quod dicit Joannes Apostolus:

Joan. 16.
13.
Act. 2. 4.

Ephes. 3. 7.

Sanctitas à
sanciendo.
a

Joan. 3. 6.

Joan. 4. 24.
b

c

a Editi, *sanctificentur*. At MSS. constanter, *sanciantur*.

b Ita MSS. Editi verò, *Hoc enim ... dicunt*.

c Editi & aliquot MSS. *Spiritus Dei est*. Iidemque paulò post, *non ait, dilectio Dei est*. Alii codices utroque loco, *Deus est*: nec minùs bene.

Quoniam Deus dilectio est. Etiam hic enim non ait, *Dilectio Deus est*; sed *Deus dilectio est*; ut ipsa deitas dilectio intelligatur. Et quòd in illa enumeratione connexarum sibi rerum, ubi dicitur: *Omnia vestra sunt, vos autem Christi, Christus autem Dei; & Caput mulieris vir, caput viri Christus, caput autem Christi Deus*; nulla fit commemoratio Spiritus sancti; ad hoc pertinere dicunt, quia non ferè in iis quæ sibi connexa sunt, numerari solet ipsa connexio. Unde in illo etiam loco Trinitatem ipsam videntur agnoscere, qui legunt adtentius, cùm dicitur: *Quoniam ex ipso, & per ipsum, & in ipso sunt omnia*. *Ex ipso*, tamquam ex eo qui nulli debet quod est; *per ipsum*, tamquam per mediatorem; *in ipso*, tamquam in eo qui continet, id est, copulatione conjungit.

20. Huic sententiæ contradicunt, qui arbitrantur istam communionem, quam sive deitatem, sive dilectionem, sive caritatem appellamus, non esse substantiam: quærun autem secundùm substantiam sibi exponi Spiritum sanctum: nec intelligunt non aliter potuisse dici, *Deus dilectio est*, nisi esset dilectio substantia. Ducuntur quippe consuetudine rerum corporalium; quoniam si duo sibi corpora copulentur, ita ut juxta invicem collocentur, ipsa copulatio non est corpus; quando quidem separatis illis corporibus, quæ copulata fuerant, nulla invenitur: nec tamen quasi discessisse, & migrasse intelligitur, sicut illa corpora. Sed hi tales cor mundum faciant, quantum possunt, ut videre valeant in Dei substantia non esse aliquid tale, quasi aliud ibi sit substantia, aliud quod accidat substantiæ, & non sit substantia; sed quid-

1. Joan. 4.
16.

1. Cor. 3. 22.
1. Cor. 11. 3.

Rom. 11.
36.

1. Joan. 4.
16.

quid ibi intelligi potest, substantia est. Verum hæc dici possunt facillè, & credi: videri autem nisi corde puro, quomodo se habeant, omninò non possunt. Quapropter sive ista vera sit sententia, sive aliud aliquid sit, fides inconcussa tenenda est, ut Deum dicamus Patrem, Deum Filium, Deum Spiritum sanctum; neque tres deos, sed istam Trinitatem unum Deum; neque diversos natura, sed ejusdem substantiæ; neque ut Pater aliquando sit Filius, aliquando sit Spiritus sanctus; sed Pater semper Pater, & Filius semper Filius, & Spiritus sanctus semper Spiritus sanctus. Nec temerè de invisibilibus aliquid affirmamus tamquam scientes, sed tamquam credentes; quoniam videri nisi mundato corde non possunt: & qui ea videt in hac vita ex parte, ut dictum est, atque in enigmate, non potest efficere, ut & ille videat cui loquitur, si cordis sordibus impeditur. *Beati autem mundato corde, quoniam ipsi Deum videbunt.* Hæc fides est de Deo conditore, & renovatore nostro.

21. Sed quoniam dilectio non tantum in Deum nobis imperata est, cum dictum est: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua*; sed etiam in proximum; nam, *Diliges*, inquit, *proximum tuum tamquam te ipsum*: si autem ista fides congregationem societatemque hominum non teneat, in qua fraterna caritas operetur, minus fructuosa est; * **CRE- DIMUS & a SANCTAM ECCLESIAM,** uti-

*CAPUT X.
Ecclesia
catholica.

^r a Tres MSS in sanctam Ecclesiam &c. Et aliquantò post, in remissionem peccatorum. Sic etiam inferius, in carnis resurrectionem.

utique CATHOLICAM. Nam & hæretici, & schismatici congregationes suas ecclesias vocant. Sed hæretici de Deo falsa sentiendo ipsam fidem violant; schismatici autem discissionibus iniquis à fraterna caritate dissiliunt, quamvis ea credant quæ credimus. Quapropter nec hæretici pertinent ad Ecclesiam catholicam, quæ diligit Deum; nec schismatici, quoniam diligit proximum, & ideo peccatis proximi facillè ignoscit, quia sibi preceatur ignosci ab illo, qui nos reconciliavit sibi, delens omnia præterita, & ad vitam novam nos vocans: quam vitam donec perfectam capiamus, sine peccatis esse non possumus; interest tamen qualia sint.

22. Nec de peccatorum differentia modò tractandum est, sed credendum omninò, nullo modo nobis ignosci ea quæ peccamus, si nos inexorabiles ad ignoscenda peccata fuerimus. Itaque credimus & **REMISSIONEM PECCATORUM.**

23. Et quoniam tria sunt quibus homo constat, spiritus, anima, & corpus: quæ rursus duo dicuntur, quia sæpè anima simul cum spiritu nominatur. Pars enim quædam ejusdem rationalis, qua carent bestiæ, spiritus dicitur; principale nostrum spiritus est: deinde vita qua conjungimur corpori, anima dicitur: postremò ipsum corpus quoniam visibile est, ultimum nostrum est. Hæc autem omnis creatura ingemiscit, & parturit usque nunc: dedit tamen primitias spiritus, quia creditur Deo, & bonæ jam voluntatis est. Hic spiritus etiam vocatur mens, de quo dicit Apostolus: *Mente servio legi Dei.* Qui item alio loco dicit: *Testis est enim mihi Deus, cui servio in spiritu meo.* Anima verò cum carnalia bona adhuc appetit, caro nominatur.

Remissio
peccato-
rum.

Matt. 6.
15.

Totius ho-
minis in
melius
commuta-
tio resur-
rectione
perficien-
da.

το ἡγε-
μόνιον.
Rom. 8.22.

Rom. 7.25.
Rom. 1.9.

tur. a Pars enim ejus quadam resistit spiritui, non natura, sed consuetudine peccatorum. Unde dicitur: *Mente servio legi Dei, carne autem legi peccati*. Quæ consuetudo in naturam versa est secundum generationem mortalem peccato primi hominis. Ideoque scriptum est: *Ephes. 2. 3. Et nos aliquando fuimus naturaliter filii iræ*, id est, vindictæ, per quam factum est, ut serviamus legi peccati. Est autem animæ natura perfecta, cum spiritui suo subditur, & cum sequitur sequentem Deum. Ideo *animalis homo non percipit quæ sunt Spiritus Dei*. Sed non tam citò anima subjugatur spiritui ad bonam operationem, quam citò spiritus Deo ad veram fidem & bonam voluntatem: sed aliquando tardius ejus impetus, quo in carnalia & temporalia defluit, refrenatur. Sed quoniam & ipsa mundatur, recipiens stabilitatem naturæ suæ dominante spiritu, quod sibi caput est, cui ejus capiti caput est Christus, non est desperandum etiam corpus restitui naturæ propriæ: sed utique non tam citò quam anima, sicut neque anima tam citò quam spiritus; sed tempore opportuno in novissima tuba, cum *mortui resurgent incorrupti, & nos immutabimur*. Et ideo credimus & **CARNIS RESURRECTIONEM**; non tantum quia reparatur anima, quæ nunc propter carnales affectiones caro nominatur; sed hæc etiam visibilis caro quæ naturaliter est caro, cujus nomen anima non propter naturam, sed propter affectiones carnales accepit: hæc ergo visibilis, quæ propriè dicitur caro, sine dubitatione credenda est resurgere. Videtur enim

Pau-

I. Cor. 15.
32.
Carnis resurrectione.

a Quatuor probæ notæ MSS. nominatur, & resistit spiritui: omisso, pars ejus quadam.

Paulus Apostolus eam tamquam digito ostendere, cum dicit: *Oportet corruptibile hoc induere incorruptionem*. Cum enim dicit, hoc, in ea quasi digitum intendit. Quod autem visibile est, id potest digito ostendi: quoniam posset etiam anima corruptibilis dici; nam vitiiis morum ipsa corrumpitur *Et mortale hoc induere immortalitatem*, cum legitur, eadem significatur visibilis caro, quia in eam idem velut digitus intenditur. Potest enim & anima sicut corruptibilis, propter morum vitia, ita etiam mortalis dici. *Mors quippe animæ est apostatare à Deo*: quod primum ejus peccatum in paradiso sacris litteris continetur.

I. Cor. 15.
53.

Ecc. 10.
14.
Gen. 3. 6.

23. Resurget igitur corpus secundum christianam fidem, quæ fallere non potest. Quod cui videtur incredibile, qualis nunc sit caro adtendit, qualis autem futura sit non considerat: quia illo tempore immutationis angelicæ non jam caro erit & sanguis, sed tantum corpus. Cum enim de carne Apostolus loqueretur: *Alia*, inquit, *caro pecorum, alia volucrum, alia piscium, alia serpentum; & corpora cælestia, & corpora terrestria*. Non enim dixit, & caro cælestis: dixit autem, & *cælestia, & terrestria corpora*. Omnis enim caro etiam corpus est, non autem omne corpus etiam caro est: primò in istis terrestribus, quoniam lignum corpus est, sed non caro: hominis autem, vel pecoris, & corpus, & caro est: in cælestibus verò nulla caro, sed corpora simplicia & lucida, quæ appellat Apostolus spiritualia; nonnulli autem vocant ætherea. Et ideo non carnis resurrectioni contradicit illud quod ait: *Caro & sanguis regnum Dei non possidebunt*: sed quale futurum sit, quod nunc caro & sanguis est, prædicat. In

qua-

I. Retr. 17.
Resurrectionis futuræ veritas confirmatur.

I. Cor. 15.
39.

I. Cor. 15.
50.

qualem naturam quisquis hanc carnem converti posse non credit, gradibus ducendus est ad fidem. Si enim ab eo quæras, utrùm terra in aquam possit converti; propter vicinitatem non ei videtur incredibile. Rursum si quæras, utrùm aqua possit in aërem; neque hoc absurdum esse respondet, vicina enim sunt sibi. Et de aëre si quærat, utrùm in æthereum corpus, id est, cæleste possit mutari; jam ipsa vicinitas persuadet. Quod ergo per hos gradus fieri posse concedit, ut terra in corpus æthereum convertatur, cur non accedente Dei voluntate, qua corpus humanum supra aquas potuit ambulare, celerrimè id fieri posse, quemadmodum dictum est, *in ictu oculi*, sine ullis talibus gradibus credit, sicut plerumque fumus in flammam mira celeritate convertitur? Caro enim nostra utique ex terra est: philosophi autem, quorum argumentis sæpius resurrectioni carnis resistitur, quibus asserunt nullum esse posse terrenum corpus in cælo, quodlibet corpus in omne corpus converti, & mutari posse concedunt. Qua corporis resurrectione facta ^a à temporis

I. Cor. 15.
52.

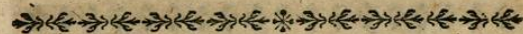
I. Cor. 15.
54.

est: *Absorta est mors in victoriam. Ubi est mors aculeus tuus? ubi est mors contentio tua?*

24. Hæc est fides, quæ paucis verbis tenenda in Symbolo novellis christianis datur. Quæ pauca verba fidelibus nota sunt, ut credendo subjugentur Deo, subjugati rectè vivant, rectè vivendo cor mundent, corde mundato quod credunt intelligant.

IN

^a Aliquot MSS. *corpus à temporis conditione liberatum æterna vita ineffabili caritate perfructur.*



IN SUBSEQUENTEM LIBRUM
DE
CATECHIZANDIS RUDIBUS,
LIBRI II.

Retractionum Caput XIV.

EST etiam liber a noster De Catechizandis rudibus, hoc ipso titulo prænotatus. In quo libro ubi dixi: ** Nec Angelus qui cum spiritibus aliis satellitibus suis superbiendo deseruit obedientiam Dei, & diabolus factus est, aliquid nocuit Deo, sed sibi: novit enim Deus ordinare deserentes se animas: convenientiùs diceretur, deserentes se spiritus; quoniam de Angelis agebatur. Hic liber sic incipit: Petisti me, frater Deo gratias.*

* Cap. 18.

^a In quibusdam MSS. loco, *noster*, est, *unus*. Hunc porò librum suum Augustinus ibi recenset inter ea Opera, quæ circiter annum Christi 400. composuit.



S.